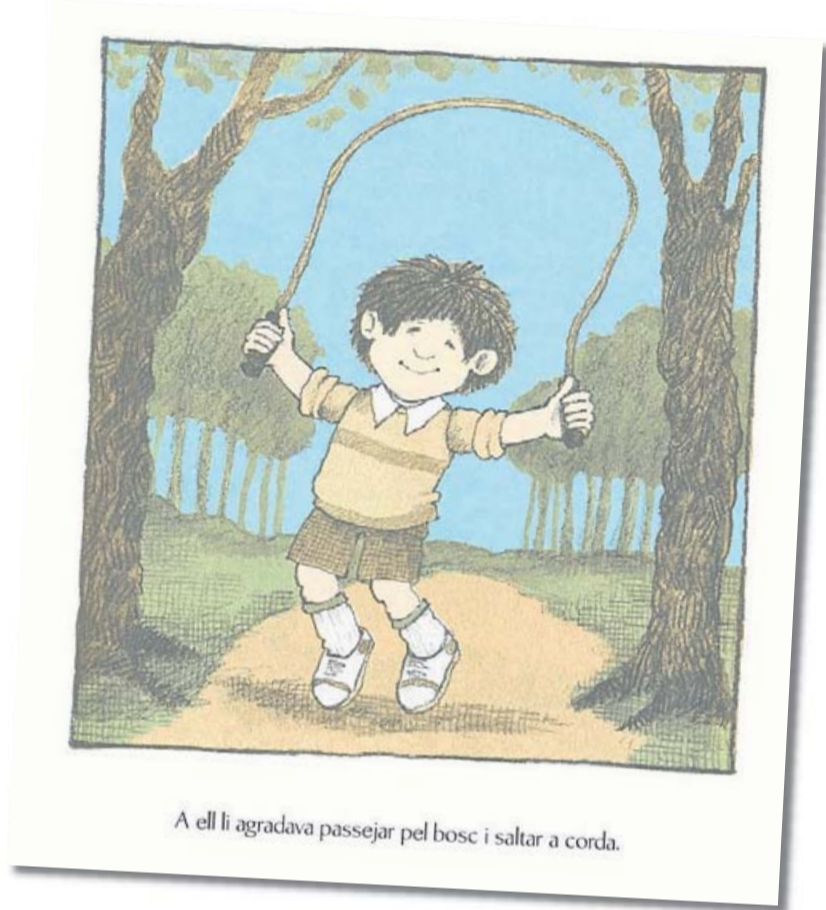

ESTIMAT ANDERSEN

BERNAT CORMAND

De nens i de nenes (o el que sigui)

KALANDRAKA

El 30 de març passat va morir Tomie de Paola, autor nord-americà (nascut el 1934 a Connecticut) de llibres per a infants. Tot i els més de 260 títols que va arribar a publicar i els milions de còpies venudes arreu, sobretot ens en ve un al cap: *L'Oliver Button és una nena*, un àlbum de referència per a molts de nosaltres, de finals dels anys setanta, que Kalandraka acaba de recuperar per primera vegada en català.

A l'Oliver li agrada passejar pel bosc, saltar a corda, llegir, dibuixar, jugar amb nines i, sobretot, cantar i ballar, mentre imagina que és una estrella de cine. Encara que en un principi els pares l'encoratgin perquè jugui a pilota, ell insisteix en els propis interessos, fins que un dia li acaben comprant unes sabates de claqué, que llueix content. Però a l'escola els companys, als quals bà-

sicament els agraden els esports, se'n riuen i li diuen nena, i així ho fan saber amb una pintada a la paret. A primer cop d'ull, podem pensar que ningú no assenyalaria amb el dit un nen que salta a corda, però s'ha de considerar el context de l'època. En aquest sentit, els que som fills de la dècada dels setanta, i concretament els que de petits teníem un comportament que, com el del protagonista, s'allunyava dels estereotips de gènere, sabem que significa sentir-se diferent. D'altra banda, quaranta anys després, potser pensareu que ara aquests infants ja disposen d'un espai inclúsiu i, en conseqüència, no pateixen cap mena d'actitud discriminatòria –almenys aquí–; però, malauradament, encara hi ha situacions en què es poden sentir desprotegits. Per posar un exemple, fixeu-vos en

L'OLIVER BUTTON ÉS UNA NENA
TOMIE DE PAOLA
KALANDRAKA
TRADUCCIÓ DE MARIA LUCCHETTI
48 PÀG. / 15 €

els patis de les escoles actuals, on el futbol acapara el lloc d'esbarjo, cosa que invisibilitza els que volen jugar a altres coses; a més, aquest fet no només porta a fomentar la separació de sexes, sinó que també reforça el rols estereotipats de gènere. Per tant, no s'ha d'abaixar la guàrdia.

Sigui com sigui, l'Oliver es comporta com una nena (o *sissy*, en la versió original anglesa). La paraula *sissy* és un terme pejoratiu per designar un nen, un noi o un home efeminat, amb connotacions sovint relacionades amb els homosexuals. Mirat amb la perspectiva del temps, sorprèn sentir "nena" com a insult, per l'estigma sobre el sexe femení –potser seria hora de deixar les nenes tranquil·les–, tot i que la solució en la llengua meta no és cosa senzilla.

Humils reflexions sobre la traducció a part, diem que *L'Oliver Button és una nena* és una obra imprescindible que va ser pionera en la reivindicació de la visibilitat i el respecte dels que no segueixen els patrons traçats per la tradició, en aquest cas a través de la literatura infantil. També ho va ser l'àlbum francès *Julia, la niña que tenía sombra de chico*, del 1976, que aborda el tema de la identitat de gènere. De fet, si mirem enrere trobem llibres per a infants que només tocaven qüestions LGBTQ+ indirectament –mireu-vos la bonica sèrie de *Sapo y Sepo*, d'Arnold Lobel–, i calia llegir entre línies per portar-ho a aquest terreny, perquè fàcilment el lector ho podia entendre en clau heteronormativa, condicionat pel context social. Quan els destinataris són els petits lectors, autors i editors solen anar amb peus de plom, a l'hora de tractar qüestions controvertides.

Al mateix Tomie de Paola li deien *sissy*, quan anava a l'escola, i en comptes de guardar-se aquesta experiència negativa el que va fer és exterioritzar-la a través del seu treball. Com a resultat tenim un àlbum que neix de l'emoció, en què text i il·lustracions expressen, des de la senzillesa elaborada amb ofici i sensibilitat, un sentiment profund i punyent a la vegada, el d'un nen que és discriminat per mostrar-se únic. Però no s'ha de perdre l'esperança, perquè sempre hi ha les ànimes caritatives, com les amigues, que li donen escalf, o la persona desconeguda que rectifica la pintada per posar-hi: "L'Oliver Button és una estrella".

OBRO FIL

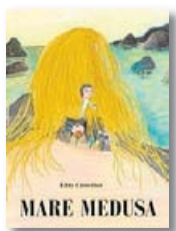
ANNA GUITART

Manel i el Sant Jordi d'estiu

Fa uns quants anys, el 2014, quan treballava al programa *Via llibre* del Canal 33, vam fer un especial de Sant Jordi. Al final hi havia un petit vídeo de gent amb roses i de fons sonava *Teresa Rampell*, dels Manel. La tornada, "Que ve l'amor, que ve l'amor, que ve l'amor!", donava alegria i convidava a la celebració.

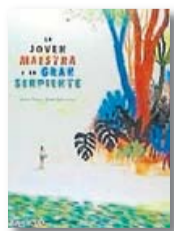
No hi havia pensat més fins aquesta setmana, al concert del grup al Grec. A mitja actuació va començar a sonar la cançó. De seguida, "Que ve l'amor, que ve l'amor, que ve l'amor!" Va ser immediat: aquella lletra em va transportar al 2014, però sobretot a l'alegria del Sant Jordi, a la il·lusió que fa que arribi, sempre. I, de cop, em van entrar les presses perquè sigui 23 de juliol, perquè vaig pensar que, potser, podrem recuperar alguna de les sensacions que fan única aquesta diada.

He de confessar que, quan el van anunciar, no vaig tenir gaire confiança en aquest Sant Jordi estrany. Poques setmanes després una amiga em va explicar que a la seva empresa, una multinacional catalana, els havien donat festa el 23 de juliol, perquè el poguessin celebrar. Em va fer molta gràcia veure que una marca de roba tenia més confiança en la versió estival del Dia del Llibre que algunes persones del sector, jo inclosa. A partir d'aquí, vaig intentar buscar-li les virtuts i n'hi he trobat moltes, tot i que quan veig les reticències que encara genera, les entenc totes. Cansament, incerteses, feina desbordant, risc econòmic... és indiscutible, tot això hi és i cada argument és legítim. Però jo, potser encara embriagada per l'emoció de la música, que a vegades ens fa sentir que ho podem tot, penso que valdrà la pena, aquest Sant Jordi diferent, i que hi hem d'anar a totes. Buidem les llibreries, que puguin viure tranquil·les sense patir econòmicament (i que es puguin estalviar les tan pesades devolucions!). Que els autors trobin lectors per a allò que han escrit per ser llegit. Que els editors respirin. Que la pregunta del dia sigui quins llibres hem comprat. Que, per un moment, ens en sortim.

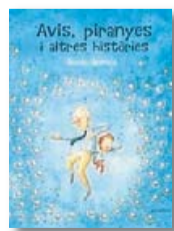
Mare Medusa
KITTY CROWTHER
Ediciones Ekaré

Una nit la Mare Medusa dona naixença a Irisada, la seva filla. Des d'aleshores, la mare l'embolcalla amb els seus cabells. "Ets la meva perla", li diu, i ella, la petxina que la protegeix del món i, d'alguna manera, l'aïlla. Però, a mesura que avança la història, en aquest àlbum infantil d'una gran bellesa descobrim que la petita Irisada també vol estar amb els altres nens.

La joven maestra y la gran serpiente
IRENE VASCO / JUAN PALOMINO
Juventud

Una mestra jove és destinada a una escoleta de l'Amazones. Després d'uns dies de viatjar amb algunes dificultats, arriba al poblat, enmig de la selva, i descobreix la senzillesa del lloc i que els habitants parlen una llengua pròpia. Però la mestra s'hi adapta sense problemes, i els infants van a escola i llegeixen contents, fins que un dia apareix la gran serp, que ho capgira tot.

Avis, piranyes i altres històries
ROCÍO BONILLA
Animallibres

El Nico i el seu avi comparteixen moltes estones junts: els agrada llegir, pescar, anar a museus d'art i, sobretot, recordar el dia que es van escapar de mil piranyes. També hi ha l'avi del Manel, que treballava de fuster, o l'àvia de la Berta, que és la millor cuinera del món. En aquest àlbum infantil, l'autora dona una mirada plena d'humor i tendresa sobre la relació d'avis i nets.